

Ağız Tabanı Transoral Cerrahisi

EDİTÖR

Doç. Dr. Ercan Akbay

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-814-7

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Ağız Tabanı Transoral Cerrahisi

Yayıncı Sertifika No

25465

Editör

Ercan AKBAY

Baskı ve Cilt

Göktuğ Ofset

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Bisac Code

MED085020

DOI

10.37609/akya.1809

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Bu kitap, güzel ÷lkemizi dñřman işgalinden ve saltanattan kurtarıp laik cumhuriyeti kurarak özgür toplum yaratan Gazi Mustafa Kemal Atat÷rk'e; çağdaş, bilimsel ve evrensel bakış açısı kazandırmak adına ışık kaynağı olan pozitif bilim ve fikir insanlarına; insan ruhunu g÷zelleştirmek ve dinlendirmek amacıyla eserler üreten edebiyat, müzik ve san'at insanlarına...

Sevgili çocuklarım Sümeyye, Oktay ve Furkan'a ithaf olunur.

YAZARLAR

Doç. Dr. Ercan Akbay

Aksaray Özel İnova Hastanesi KBB Kliniđi, AKSARAY

Doç. Dr. Ozan Turamanlar

*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anatomi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, AFYON*

Doç. Dr. Ömer Yılmaz

Özel Uncalı Meydan Hastanesi Radyoloji Kliniđi, ANTALYA

Uzm. Dr. Servet Kahveci

PHCC Umm Sal Health Center Radiology Department, QATAR

Op. Dr. Mehmet İhsan Gülmez

Hatay Devlet Hastanesi KBB Kliniđi, HATAY

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	ix
ÖNSÖZ	xi
ÖZGEÇMİŞ	xv
GİRİŞ	xvii
1. BÖLÜM	Ağız Tabanı Temel Anatomisi..... 1 <i>Doç. Dr. Ozan Turamanlar</i>
2. BÖLÜM	Ağız Tabanı Cerrahi Anatomisi ve Kadavra Diseksiyonu . 11 <i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>
3. BÖLÜM	Ağız Tabanı Hastalıkları ve Konjenital Anomalileri ..... 23 <i>Op. Dr. Mehmet İhsan Gülmez</i>
4. BÖLÜM	Ağız Tabanı Radyolojisi ..... 45 <i>Doç. Dr. Ömer Yılmaz</i> <i>Uzm. Dr. Servet Kahveci</i>
5. BÖLÜM	Temel Transoral Yaklaşım ..... 71 <i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>
6. BÖLÜM	Transoral Yaklaşım İle Submandibular Bez Eksizyonu..... 101 <i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>
7. BÖLÜM	Submandibular Bölgenin Bez Harici Kitlelerinde Transoral Cerrahi Yaklaşım ..... 115 <i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>

8. BÖLÜM	Submental Bölgede Ektopik Yerleşimli Tükürük Bezinin Transoral Eksizyonu	131
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
9. BÖLÜM	Wharton Kanal Marsupiyalizasyonu.....	139
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
10. BÖLÜM	Drooling Hastalarında Re-Routing ve Parasempatik Gangliyon Nörektomi	147
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
11. BÖLÜM	Tonsillektomi Sonrası Kanamalarda Transoral Yaklaşım İle Lingual ve Fasiyal Arter Ligasyonu.....	167
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
12. BÖLÜM	Lingual Tiroid Bezinin Transoral Yaklaşım İle Submandibular Bölgeye Transpozisyonu	181
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
13. BÖLÜM	Tiroglossal Kistlerin Transoral Orta Hat Yaklaşım İle Eksizyonu	191
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
14. BÖLÜM	Tiroglossal Kistlerin Transoral Submandibular Yaklaşım İle Eksizyonu.....	201
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
15. BÖLÜM	Transoral Yaklaşım İle Uygulanabilecek Diğer Cerrahi Teknikler.....	211
	<i>Doç. Dr. Ercan Akbay</i>	
	SONSÖZ	227

TAKDİM

Sevgili Doç. Dr. Ercan Akbay Ağız Tabanı Transoral Cerrahisi başlıklı kitabının son halini bana gönderdiğinde hem çok sevindim, hem de çok şaşırdım. Ege Üniversitesi Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı'nda 1987 yılından beri çalışan birisi olarak baş-boyun cerrahisinde yıllardan beri çok iyi hizmet ve eğitim verdiğimizizi rahatlıkla söyleyebilirim. Ben de uzun yıllar yoğun bir şekilde baş-boyun cerrahisi yaptıktan sonra 21 yıl önce kliniğimizde alt dal olarak yüz plastik cerrahisini seçmiş ve 21 yıldan beri de klinikte esasen bu tür vakalarla ilgilenen bir öğretim üyesiyim. Bu nedenle Sevgili Ercan ile yollarımız yıllar öncesinde onun da yüz plastik cerrahiye olan ilgisi yüzünden kesişmişti. Kendisini başarılı çalışmalarından ötürü her zaman takdir etmişimdir. Kitabı için benden bir giriş yazısı istemesi beni çok sevindirdi ve gururlandırdı.

Şaşırmamın nedenine gelince; Sevgili Ercan'ın önsözünde belirttiği gibi çok genç hastalara boyun insizyonu ile yapılması gereken lenf nodu biopsisi ve submandibüler gland ablasyonu benim de yıllardan beri boyunda skar açısından üzüldüğüm bir konudur. Bu kitapta buna güzel bir çözüm sunulması ve farklı lezyonlarda deneyimin paylaşılması benim daha önce bilgim olan bir konu olmadığı için şaşırdım. Sevgili Ercan çeşitli ağız tabanı lezyonları, submandibüler gland ablasyonu, servikal lenfadenopati çıkarılması gibi konularda deneyimini güzel bir şekilde paylaşmış. Transoral robotik cerrahi ile tiroidektomi yapıldığı bu günlerde aynı yoldan kulak-burun-boğaz hastalıkları ile ilgili çeşitli lezyonların robot yardımı olmadan başarıyla çıkartabildiğini ve bu konuda geniş deneyim kazanıldığını görmek çok etkileyici. Eminin bu kitabı okuyan deneyimli KBB uzmanları ve özellikle baş-boyun cerrahisi ile ilgilenen meslektaşlarımızın transoral ağız tabanı cerrahisine olan ilgileri ar-

tacaktır. Sevgili Ercan'ı, anladığım kadarıyla bu konuda dünyadaki ilk başarılı çalışmaya imza attığı için canı yürekten kutluyor ve başarılarının devamını diliyorum.

9 Şubat 2020, İzmir

Prof. Dr. Fazıl Apaydın

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB AD. Öğretim Üyesi

Yüz Plastik Cerrahisi - Avrupa Board Sertifikasyonu

Ağız Yüz Çene Cerrahisi Uzmanı

Avrupa Yüz Plastik Cerrahi Akademisi Geçmiş Başkanı

ÖNSÖZ

*“Zor olduğundan cesaret edemiyor değiliz,
tersine cesaret edemediğimiz için zordur”*

Lucius Annaeus Seneca

Sanatkâr insanlara karşı içimde daima bir hayranlık yaşadım. Bestekârın duygularını notalara dökmesi benim açımdan çalışmakla elde edebileceğim bir başarı değildir. Keşke dinleyen insanları bir anda farklı dünyalara taşıyan bir müzik eserinin bestecisi olabilseydim. Ya da bir edebiyatçı... Sabahattin Ali'nin “Kürk Mantolu Madonna” romanındaki gibi aşkı tarif edebilsem, basit günlük olayları derinlemesine tasvir edebilseydim. İyi bir müzisyen ya da iyi bir edebiyatçı olmasam da onların ne kadar büyük bir dünyaları olduğuna hep gıpta ile baktım. Sanat bir yetenek olarak doğar; bilim ise daima merak ile doğar. Sanat aslında yaratmaktır, olmayan bir şeyi var etmektir. Sanatçı hayal dünyasını kullanarak taşı heykele, boyayı resme dönüştürür. Başka bir sanatçı kelimeleri kullanarak duygularını şiire ve romana dönüştürür. O sanatçı olmazsa taş, boya ve sözlük kelimeleri dışında ortada bir eser yoktur. Sanatçı eserin yaratıcısıdır. Bilim ise var olanı keşfetmektir. Evrendeki fizik kanunları keşfedilip sayısal verilere dökülse de dökülme de zaten vardır. Yerçekimi kanunu Isaac Newton bunu fark etmezden önceki zamanlarda da vardı. Archimedes'ten önce de su zaten kaldırıyordu. Bilim ise bunları merak etti, araştırdı, buldu ve bilinmeyen karanlıklardan çıkarıp bilinir hale getirdi. Bu yüzden her ne kadar hem bilim hem sanat çok değerli olsa da benim nazarımda sanat bir adım daha öndedir. Bilim ve tıp dünyasının bir ferdi olmak, içimdeki sanatçı kimliğimin eksikliğinden kaynaklanan burukluğumu bir nebze hafifletmektedir. Tıbbın cerrahi bölümlerinde de bir nevi sanat uygulanıyor olması ile ayrı bir mutluluk hissetmekteyim. Bununla birlikte tıp alanındaki bilimsel çalışmalar da merak, araştırma, bulma ve insanlığın hizmetine sunma üzerine inşaa edilmiştir. Bu kitap da merak edip üzerinde düşünmekle başlayan bir sürecin sonunda, kısmen sanatsal unsurlar taşıyan bir cerrahi kitabı olarak ortaya çıktı.

Klinikteki odamda submandibular bez hastalıklarına yönelik makalelere göz attığım bir sırada transoral yoldan cerrahi eksizyona ilişkin bir yazı dikkatimi çekti. Makalenin detaylarını okuduğumda hayli ilginç ve uygulanabilir bir yöntem olduğunu gördüm. Şimdiye kadar neden transoral eksizyon yapmadığımız için de biraz üzuldüm. Üstelik bu yöntem çok yeni de sayılmazdı, ama belli ki ihmal edilmişti.

Bu güne kadar kulak burun boğaz hastalıkları içerisinde en çok baş boyun cerrahisi ve yüz estetik cerrahisi alanları ile ilgilenmiştim. Benim için otolojik cerrahi atıl durumdaydı; vertigo ise başından beri hiç ilgimi çekmemişti. Kanser cerrahisini seviyordum. Çünkü kanser cerrahisinin destrüktif olması ya da organı koruyamaması hastanın sağ kalımı ile kıyaslandığında o kadar da mühim olmayabiliyordu. Kulak cerrahisinde ise her ne kadar cerrahi sonunda rekonstrüksiyon yapılmaya çalışılıyor olsa bile herhangi bir kanseri tedavi etmediğim halde mastoid hücrelerin ortadan kaldırılması ve kemikçik zincirin bozulması hoşuma gitmiyordu. Kolesteatomalı kronik otitler tedavi edilmediğinde büyük bir kısmı başka nedenlerle hayatını kaybeder, ancak baş boyun kanserlerinde durum böyle değildir. Tedavi edilmezse hastaların büyük çoğunluğu bu kanser nedeniyle hayatını kaybeder. Kanser dışında kalan hastalıklarda, vücudun anatomik yapısını bozmak bana kabul edilemez geliyordu. Hatta normal estetik yapısını korumak ya da daha da güzelini oluşturmak benim için zevkli bir uğraş olmuştu. Bu nedenle de yüz estetik cerrahisiyle de uzun yıllardan beridir ilgileniyordum. Yüz estetik cerrahisi ile baş boyun cerrahisini keşiştiren ortak nokta işte bu transoral submandibular bez eksizyonu olmuştu. Bu nedenle o makale çok ilgimi çekmişti. Transoral yaklaşım, cildin bütünlüğünü bozmadan boynun birinci bölgesinde cerrahi yapma olanağı sunuyordu. Ciltte estetik açıdan kötü bir görünüm veren insizyon skarı oluşmuyor ve fasiyal sinirin marjinal mandibular dalı da zarar görmüyordu.

Submandibular bezin cerrahi eksizyonunu yıllardır transservikal yoldan yaptım. Kimini siyalolitiyazis nedeniyle, kimini ise tümör nedeniyle gerçekleştirdim. Bu tümörlerin hepsi malign tümör değildi elbette. Hatta hastalar arasında genç kızlar da vardı, çocuklar da... Makaleyi okuduktan sonra genel cerrahi kliniğinde bir dönem asistanlık yaptığım yılları hatırladım. Safra kesesi operasyonlarını laparoskopik yapıyorduk. Hatta splenektomiye bile koskoca hacmine rağmen laparoskop ile çıkarmaya çalışıyorduk. Apendektomi hakeza aynı şekilde gerçekleştiriliyordu. Neden? İnsan vücudunda insizyon skarı kalmasın, minimal invaziv olsun ve hasta çok hızlı bir şekilde günlük hayatına dönebilsin diye... Komplikasyon oranları açısından laparoskopik cerrahi çok da avantajlı değildi; belki de dezavantajı fazlaydı. Ancak sayılan avantajları ne-

deniyle tercih ediliyordu. Hatta trokarın bıraktığı mini skardan kaçınabilmek için son günlerde kolesistektomilerin transvajinal yoldan yapıldığını okuduğumda daha da etkilendim. İnsan yüzü skar açısından vücudun geri kalan kısımlarından daha mı önemsizdi, yoksa ağız açıklığı ekspozur açısından bakıldığında trokarın giriş deliklerinden daha mı dardı? İkisi de değil... Belki ihmal belki de komplikasyon korkusu, bilemiyorum.

Transoral submandibular bez eksizyonu makalesini ve başka birkaç makaleyi daha okudum. Kadavra üzerinde diseksiyon yaptım. Bu cerrahi yöntemi uygulamamız gerektiğini asistan arkadaşlarımla paylaştığımda klasik bir tepki ile karşılaştım. Neden biz yapalım ve klasik yöntem varken neden transoral yapalım?

Bu operasyonlarda belli bir seriye ulaştıktan sonra bir gün poliklinikte 20 yaşlarında genç bayan hasta asistanlarım tarafından submandibular bezin pleomorfik adenomu ön tanısı ile danışıldı. Hastaya cerrahi yaklaşım gerektiğini anlattık. Klasik yöntemden bahsettik. Henüz transoral yaklaşımı biz söylemeden önce hasta, “ama yüzümde iz kalmasını istemiyorum, başka bir şansımız yok mu” dedi. O anda asistanlarıma baktım ve “işte bu gün için biz bu tekniğe başlamıştık” dedim. Bir gün gelecek ve bunu bizden hasta isteyecek biz istemesek bile...

Estetiğin tüm sınırlarını zorlayarak bile sıradan bir insanı **Türkan Şoray** kadar güzel yapamam; ancak gerektiği zaman planlanan her cerrahi girişimde sağlam anatomik yapıyı ve cildi bozmamak yoluyla o insanın mevcut güzelliğini korumak temel amacım olmalıdır.

Takip eden aylarda ve yıllarda sadece submandibular bez eksizyonları değil daha birçok patolojiyi transoral yaklaşım ile tedavi eder olduk. Zamanla korkular kayboldu ve yerini tecrübeye bıraktı. Korkularımızın kaynağı ağız tabanı anatomisini bilmediğimiz ve cerrahisine cesaret edemediğimizdendi. Cesaret edemediğimiz için korkular gözümüzde çok büyüyordu. İlk zamanlar önümüzde örnekleri olan bir cerrahi tedaviyi gerçekleştirmiş olduk. Daha sonraları bu bölgede kendimize ait cerrahi teknikler de geliştirdik.

En büyük sıkıntımız ise önümüzde başvurabileceğimiz yeterince kaynak çeşidinin bulunmamasıydı. Yıllar içerisinde biriken birçok olguyu toparlayıp bir kitap haline getirmek istedik. Vaka çeşitliliği açısından iyi bir referans ve temel cerrahi basamakları adım adım gösteren kapsamlı bir kitap olacağını düşündük.

Kitap ile birlikte vermiş olduğumuz KAREKOD ile erişim yaparak kitapta bahsi geçen sık yaptığımız operasyonlardan örnekler izleyebilirsiniz. Bu vide-

olar HD endoskop yardımı ile kaydedildi ve ardından Corel Video Studio Pro® programı kullanılarak gerekli kısaltmalar yapıldı.

Bu kitabı önemli kılan bir diğer nokta ise cerrahilerin tamamının manuel olarak yapılması ve **asla robot kullanılmamasıdır**. Dünya ve ülkemiz tıbbının birçok alanında cerrahi uygulamalarda robot kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Teknolojinin tıbbı katkıları tartışmasız büyüktür. Ancak maliyeti de hesap etmek ve gereksiz teknoloji kullanımını minimuma indirmek gerekir. Bugün için her klinikte robot bulunması ve sarf malzemelerinin temin edilmesi yüksek maliyeti de beraberinde getirmektedir. Bu sebeple aynı cerrahi aynı sürede ve aynı kalitede robot yerine klasik yollarla veya endoskopik yöntemlerle gerçekleştirebiliyorsak robotik cerrahi bu alanda gereksiz kalacaktır.

Okuduğunuz kitap, sadece kulak burun boğaz klinikleri için değil, aynı zamanda ağız ve çene cerrahisi ile uğraşan diş hekimliği fakülteleri için de önemli bir referans olacağı kanaatindeyiz. Diğer yandan bu çalışma **alanında yazılmış dünyadaki ilk kitap** olma özelliği taşımaktadır. Bu nedenle düzeltilmesi ya da tamamlanması gereken eksik konular olabilir. Zamanla okuyuculardan gelen geri bildirimlerin mevcut cerrahi tekniklerin gelişimine katkı sağlayacağını ümit ediyoruz. Doçentliğe hazırladığım dönemlerde yaptığım bilimsel çalışmalar, yayınlar, onların hazırlanması ve dergiye gönderilmesi zamanımın büyük bölümünü alıyordu. En büyük mutluluğu onların dergide basım için kabul edildiğinde yaşıyordum. Aynı şekilde reddedildiğinde de üzülüyordum. Bazı dergiler, özellikle uluslararası hakemli ve indeksli dergiler, ret gerekçelerinin yanında makalede göze çarpan hataları ve eksiklikleri detaylı olarak yazıyorlardı. Sonraki çalışmalarda bu eksiklikleri ve hataları artık yapmamaya çalışıyordum. İlk zamanlar makalelerimin çoğu reddedilip azı kabul edilirken, giderek birçok makalem küçük revizyonlar sonrasında kabul edilir olmuştu. Aslında reddedilen ve eleştirilen makalelerimde hatalarımı gördüm ve bunları nasıl düzeltereğime yönelik çok şey öğrendim. Yapıcı eleştiriler bilimsel çalışmaların hedefine doğru bir şekilde ulaşması noktasında çok önemlidir. Bu nedenle, kitap hakkında yapılacak eleştiri ve yorumlara her zaman açığım.

Ercan Akbay
Aksaray, 2019

ÖZGEÇMİŞ

Ercan Akbay 1978 yılında Şereflikoçhisar'da doğdu. 1983-1995 yılları arasında sırasıyla Hacı Ahmetli Davutlu İlkokulu, Harmandalı Ortaokulu ve Kayseri Mimar Sinan Anadolu Öğretmen Lisesi'ni bitirdi. 1995-2001 yılları arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudu. 2001 yılında başlamış olduğu genel cerrahi asistanlığını yarım bıraktı. 2002 yılında girmiş olduğu Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi KBB asistanlığını 2005 yılında tamamlayarak bu alanda uzman oldu. 2005-2011 yılları arasında

Bingöl ve Aksaray Devlet Hastanesi'nde uzman doktor olarak çalıştı. 2011-2014 yılları arasında Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı'nda Yard.Doç.Dr. kadrosunda görev yaptı. 2014 yılında girmiş olduğu doçentlik sınavını geçerek üniversite doçenti ünvanını aldı. Ardından 2 yıl boyunca Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı'nda Doç.Dr. olarak görev yaptı. Bu süreçte Laringoloji - Foniatri, Tiroid Hastalıkları ve Baş - Boyun Kanseri, Fasiyal Plastik Cerrahi alanlarında çalışmalar yaptı. 2016 yılında 3 ay süreyle Ohio State University Comprehensive Cancer Center'da kafa tabanı cerrahisi konusunda eğitim aldı. Ulusal ve uluslararası düzeyde birçok bilimsel dergide makalesi bulunmaktadır. Yine ulusal ve uluslararası kongrelerde konuşmacı olarak bulundu. Ağız tabanı hastalıklarının transoral cerrahisi alanında dünya genelinde en geniş olgu sayısı ve çeşidine sahiptir. Yine bu alanda bazı teknikleri ilk defa uygulayan (Ulusal televizyon kanallarında haber yapıldı) Dr. Ercan Akbay mesleki uğraşları dışında kalan zamanını müzikle geçirmektedir.

Dr. Ercan Akbay tarafından çizilen edebiyatçı Yaşar Kemal'in karakalem resmi